

*PRIJENOS DIONICA
MANJINSKIH DIONIČARA
U SUDSKOJ PRAKSI*

Vesna Buljan, sutkinja VTS RH

- Poseban pravni institut kojim prestaje članstvo u dioničkom društvu bez volje dioničara.
- Institut prijenosa dionica manjinskih dioničara *squeeze out* uveden je u naše pravo ZID ZTD 2003, dopunjen Novelom ZTD iz 2009
- Prijenos dionica manjinskih dioničara uređen je odredbama 300.f. – čl. 300.k. ZTD i primjenjuje se na sva dionička društva u kojima je dioničar stekao 95% temeljnog kapitala društva u vrijeme podnošenja zahtjeva da mu se prenesu dionice manjinskih dioničara neovisno od toga kako je dionice stekao i o kojim je dionicama riječ (koje su vrste i roda, koja prava nose)
- Pravo prijenosa dionica manjinskih dioničara u postupku preuzimanja dioničkog društva propisuje Zakonom o preuzimanju dioničkih društava (ZPDD) u čl.43-46 ZPDD ako je ponuditelj nakon ponude za preuzimanje i osobe koje sa njime zajedno djeluju stekao 95% dionica s pravom glasa ciljanog društva. Tim je zakonom propisano i pravo prodaje dionica manjinskih dioničara uz pravičnu naknadu-*sell out* (čl.43-46) što kao institut ZTD ne propisuje. Navedene odredbe stupaju na snagu nakon prijema RH u članstvo EU te isključuju primjenu odredaba ZTD , kada je riječ o dionicama stečenim u postupku preuzimanja ciljanog društva.

GLAVNI DIONIČAR

- U smislu odredaba ZTD-a glavni dioničar može biti samo jedna pravna ili fizička osoba koji ima dionice koje se odnose na najmanje 95 % temeljnog kapitala društva u vrijeme podnošenja zahtjeva da mu se prenesu dionice manjinskih dioničara (zbroy nominalnih iznosa udjela ili broj dionica bez nominalnog iznosa- odbijaju se vlastiti udjeli društva).
- Zakonom (čl.300 f ZTD) je propisano koje dionice pripadaju glavnom dioničaru po mjerilima čl. 474 st. 2 i 4 ZTD (*dionice koje drži ovisno društvo, dionice koje za njegov račun ili račun ovisnog društva drži netko treći, dionice koje su imovina trgovca pojedinca*)

MANJINSKI DIONIČARI

- Manjinski dioničari može biti jedan ili više dioničara koji ukupno mogu imati najviše 5% temeljnog kapitala društva

IZJAVA BANKE

- Prije sazivanja glavne skupštine glavni dioničar je dužan upravi odnosno izvršnim direktorima predati izjavu banke kojom ona solidarno jamči da će glavni dioničar isplatiti otpremninu uvećanu za pripadajuće kamate po upisu odluke o prijenosu dionica manjinskih dioničara u sudski registar.
- Izjava banke mora biti bezuvjetna, odnosno banka u izjavi ne može postavljati dodatne uvjete koje bi trebalo ispuniti za njeno plaćanje manjinskom dioničaru ili odrediti drugačiji (kasniji) rok dospjeća svoje obveze od onog propisanog ZTD-om
- U ime banke izjavu može dati samo za to ovlaštena osoba .Izjava banke dana od neovlaštene osobe ne obvezuje banku, osim ako je od banke kasnije odobrena
- Izjavu treba dati domaća kreditna institucija

- **POSTUPAK PRIJENOSA DIONICA**

1. Glavni dioničar upućuje **zahtjev upravi odnosno izvršnim direktorima** (oblik zahtjeva nije propisan)
2. Određuje **iznos otpremnine u novcu** koja mora za sve dioničare biti jednaka. Iznos otpremnine procjenjuje se dinamičkom metodom procjene .
3. Iznos otpremnine može se odrediti u bilo kojoj valuti ali se **mora isplatiti u kunama.**
4. **Ako dionice imaju burzovnu cijenu**, ona se uzima donjom granicom njihove vrijednosti . Na glavnom je dioničaru teret dokaza da trenutačna burzovna cijena nije pravi odraz vrijednosti dionice
5. **Iznos otpremnine može biti naveden u zahtjevu ili u njegovom prilogu**
6. **Na iznos otpremnine obračunava se kamata** u visini eskontne stope HNB uvećane za pet postotnih poena računajući od upisa odluke glavne skupštine o prijenosu dionica u sudski registar pa do isplate, time da se ne isključuje odgovornost za eventualnu drugu štetu.
7. Uprava društva odnosno izvršni direktori moraju glavnom dioničaru omogućiti uvid u svu potrebnu dokumentaciju i pružiti potrebna obavještenja
8. Ako su ispunjeni uvjeti **uprava odnosno upravni odbor moraju odmah sazvati glavnu skupštinu**, a ako to ne učine glavnu skupštinu će sazvati glavni dioničar po pravilima koja važe za sazivanje glavne skupštine od dioničara.

PRIPREMA GLAVNE SKUPŠTINE

1. Glavni dioničar mora izraditi izvješće (pretpostavke za prijenos dionica, obrazložiti primjerenost otpremnine)
2. Podnijeti zahtjev sudu da u izvanparničnom postupku imenuje jednog ili više vještaka odnosno revizora koji moraju izraditi pisano izvješće (prema sudskoj praksi mali dioničari u tom postupku nemaju status protustranke)
3. Vještaci ili revizori trebaju sastaviti izvješće koje sadrži podatke kakve sadrže revizije poduzetničkih ugovora (čl.481ZTD)
4. Objava dnevnog reda (uz pravila propisana u ZTD) sadrži;
 - a) Tvrtku i sjedište glavnog dioničara (za pravnu osobu) ime prezime prebivalište (za fizičku osobu)
 - b) Iznos otpremnine

ISPRAVE KOJE SE DAJU NA UVID DIONIČARIMA

- 1. prijedlog odluke glavne skupštine o prijenosu dionica,
- 2. godišnja financijska izvješća za tri posljednje godine, izvješće o stanju društva ako društvo izrađuje ta izvješća za isto razdoblje,
- 3. izvješće glavnog dioničara ,
- 4. izvješće vještaka ili revizora .

Svakom se dioničaru na njegov zahtjev moraju besplatno i bez odgađanja dati preslike isprava navedenih od 1-4.

- **Društvo nema takvu obvezu ako su isprave bile u isto vrijeme dostupne na internetskoj stranici društva..**

➤ GLAVNA SKUPŠTINA

Na glavnoj skupštini moraju se dioničarima učiniti dostupnim :

- 1. prijedlog odluke glavne skupštine o prijenosu dionica,
- **2. godišnja financijska izvješća za tri posljednje godine, a ako je društvo dužno izraditi izvješće o stanju društva, i ta izvješća za isto razdoblje,**
- 3. izvješće glavnog dioničara ,
- 4. izvješće vještaka ili revizora.

Glavnom dioničaru se mora omogućiti usmeno obrazloženje izvješća

Odluka glavne skupštine donosi se običnom većinom glasova, ako statutom nije propisana veća većina.

Odluka glavne skupštine može se pobijati tužbom, osim u pogledu primjerenosti otpremnine

Podnošenje prijave za upis u sudski registar

1. Prijava se podnosi sudskom registru nadležnom po mjestu sjedišta društva
 2. Prijavu podnosi uprava odnosno izvršni direktori (isključen predsjednik NO ili UO)
 3. Prilozi;
 - a) Zapisnik s glavne skupštine s priložima (popis sudionika na glavnoj skupštini i dokazi o njezinu sazivanju, osim ako to nije navedeno u samom zapisniku)
 - b) Izjava uprave odnosno izvršnih direktora da odluke glavne skupštine nisu pobijane u roku ili da je podignuta tužba za pobijanje pravomoćno odbijena.
 4. Prijava sadrži zahtjev za upis ;
 - a) Odluke o prijenosu dionica
 - b) Glavnog dioničara s podacima koji su Zakonom propisani za upis jedinog dioničara
- Okolnost da su manjinski dioničari pokrenuli izvanparnični postupak nije zapreka za upis u sudski registar

. U SUDSKI REGISTAR SE UPISUJE

1. a) ime i prezime, prebivalište i OIB, za strance i broj te oznaka osobne identifikacijske isprave i naznaka države koja ju je izdala, a za pravne osobe tvrtka ili naziv, sjedište, MBS i OIB, odnosno odgovarajući podaci za strane pravne osobe i OIB jedinog dioničara
b) Odluke o prijenosu dionica
2. Upis se obavlja na temelju odluke (rješenja) registarskog suda
3. Objavljuje se u “Narodnim novinama” i na Web stranici sudskog registra. Smatra se objavljenim istekom dana kad izađu “Narodne novine” u kojima je upis objavljen

Priroda upisa

Upis u registar je konstitutivan

UČINCI UPISA U SUDSKI REGISTAR

1. Sve dionice manjinskih dioničara su prenesene na glavnog dioničara
2. Glavni dioničar postaje jedini dioničar u društvu
3. Od dana valjane objave upisa odluke u sudski registar manjinski dioničari mogu podnijeti zahtjev nadležnom sudu za ispitivanje primjerenosti otpremnine

ZAŠTITA MANJINSKIH DIONIČARA

1. Zahtjev za određivanje primjerene otpremnine postavlja se sudu nadležnom prema sjedištu društva
2. Zahtjev može postaviti svaki manjinski dioničar koji drži da iznos otpremnine nije primjereno određen;
 - a. ako glavni dioničar nije odredio otpremninu u novcu
 - b. ako to nije učinio kako je trebao učiniti,
 - c. ako tužba za pobijanje odluke glavne skupštine nije podnesena , ako je povučena ili je odbijena.
3. Rok za podnošenje zahtjeva je dva mjeseca računajući od dana objave upisa odluke u sudski registar u “Narodnim novinama”
4. O zahtjevu se odlučuje u izvanparničnom postupku u kojem je protustranka glavni dioničar ,a ne društvo.

POSTUPAK I ODLUKE SUDA

1. Radi ocjene osnovanosti zahtjeva za određivanje primjerene otpremnine za jednu dionicu, sud je će u pravilu odrediti vještačenje .
2. Ako je zahtjev osnovan sud određuje iznos otpremnine
3. Ako sud nalazi da je iznos otpremnine primjereno određen zahtjev će odbiti
4. Razliku otpremnine između one koju je utvrdio sud i one koju im je na temelju odluke glavne skupštine isplatio glavni dioničar (uvećanu za kamate sukladno odredbi članka 300.g stavak 2. ZTD) dioničari mogu ostvariti u parničnom postupku .
5. Ako je došlo do povlačenja zahtjeva od manjinskog dioničara zbog sklopljene nagodbe sa glavnim dioničarom i plaćanja otpremnine izvan sudskih postupaka dioničarima koji su sklopili nagodbu , ostali dioničari mogu tražiti naknadu štete..

POSEBNA PRAVILA KOJA ODSSTUPAJU OD PRAVILA VP 34

1. **Više postupaka koji se vode u povodu zahtjeva manjinskih dioničara sud će spojiti.**
2. **Odluka suda o visini otpremnine djeluje prema svim manjinskim dioničarima neovisno o tome jesu li ili nisu sudjelovali u postupku u kojemu je određena.**
3. **Troškove postupka snosi glavni dioničar**

Zaključno

Nakon primanja RH u članstvo EU na prijenos dionica manjinskih dioničara do kojeg dođe kada ponuditelj putem ponude za preuzimanje društva stekne dionice s pravom glasa koje predstavljaju 95% temeljnog kapitala ciljanog društva primjenjivat će se samo posebna pravila ZPDD –isključena je primjena odredaba ZTD-a

Ako dioničar drži 95% udjela u temeljnom kapitalu do kojih nije došao preuzimanjem društva glavni dioničar može i dalje steći dionice manjinskih dioničara po odredbama ZTD.

Napominje se da glavni dioničar slične ciljeve može ostvariti povećanjem i smanjenjem temeljnog kapitala ili priključenjem društva .

HVALA

